

important factor is that mediation, compared to litigation, is faster, easier, cheaper and more efficient and more credible. That is why most people prefer the mediation procedure.

Literature

1. Iasynovskyi I.H. Istorychnyi aspekt rozvytku instytutu mediatsii ta suchasni tendentsii yoho rozvytku. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. 2014. T. 1. № 10-2. URL: http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc10-2/part_1/11.pdf.

2. Malazoniia N.H. Istoriia rozvytku ta stanovlennia mediatsii. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. 2018. T. 2. № 4. URL: http://www.nvppp.in.ua/vip/2018/4/tom_2/34.pdf

УДК 378.1:34(043.2)

Шапенко Л.О., к.ю.н.,
Заставнюк А.О., здобувач вищої освіти,
другий (магістерський) рівень,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

За період незалежності в Україні триває поступовий підхід щодо реформування юридичних інститутів, які повинні гарантувати забезпечення ствердження та захисних функцій стосовно прав людини. Особливо актуальним є оновлення законодавчого поля, що має бути відповідним до європейських стандартів. Ефективність діяльності цих інститутів в більшості залежить від фахової підготовки спеціалістів та дієвості законодавчих норм у сьогоденні.

У правничих школах України зміст та методика викладання юридичних дисциплін дещо змінюється, а реформування освітньої мережі проходить із наявністю певних змін. Хоча в системі юридичної освіти поки що відчувається залишок радянських часів, де юрист був покликаний в значній мірі служити державі, а не забезпечувати гарантію захисту прав людини чи ефективно здійснювати публічне обвинувачення. Тому цей спадок в діяльності юридичних інститутів є рудиментом, бо не дозволяє йти в ногу із часом, оскільки реформуючи законодавство, треба наближатись до європейського рівня. Отже, нині фахівці не завжди спроможні впроваджувати нові закони, які стоять на сторожі захисту прав людини.

Про роль вищої юридичної освіти у нашій державі засвідчує згадування про неї в розділі VIII Конституції України, бо вона слугує необхідною вимогою для зайняття посади судді з ціллю справедливого

правосуддя. До того ж, в Основному законі нашої держави подається пряма вимога, що член Вищої ради правосуддя повинен мати правничу професію, котру пов'язують із застосуванням права та наявністю вищої юридичної освіти [1].

Відповідно до проекту Концепції щодо вищої юридичної освіти передбачається ряд ключових змін. Зокрема, планують віднести вищу освіту ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право» до галузі знань 08 «Право». Тоді як спеціальність «Міжнародне право» та «Правоохоронна діяльність» не будуть вважатися вищою юридичною освітою в рамках кваліфікаційних вимог при зайнятті певної посади.

В системі фахової передвищої освіти не передбачається вимога навчатись за спеціальністю 081 «Право» та за ступенем молодшого бакалавра та бакалавра.

Проект концепції не включає заочну форму навчання правників, а вносить пропозицію здобуття освіти лише за денною формою.

До процедури акредитації освітніх програм та інституційної акредитації правничих шкіл та освітніх програм будуть залучатися правники-практики.

Згідно нових вимог, що викладаються в законопроекті, освітні програми правничого напрямку мають проходити акредитацію у Національному агентстві забезпечення якості вищої освіти, а також вони можуть пройти цю процедуру у незалежних установах оцінювання і забезпечення якості вищої освіти чи в іноземних акредитаційних установах.

У майбутньому планується запровадження зовнішнього контролю якості вищої освіти. Є пропозиція складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту при здобутті вищої освіти ступеня магістра.

Актуальним залишається затвердження професійних стандартів, які б стосувалися правничих професій. Важливим є те, що з'являються додаткові вимоги до перевірки знань вступників, організації освітнього процесу та атестації випускників ЗВО. У підготовці правників відповідну роль відіграватимуть наглядові та дорадчі ради представників правничої професії [2].

Міністерством освіти та науки взято орієнтир, про це повідомляє їх прес служба, що ЗВО зможуть самостійно встановлювати вимоги щодо присудження відзнак у навчанні й зазначати інформацію про досягнення випускників у додатку до VI розділу диплому європейського зразка [3].

Нині ведеться підготовка наказу разом з Міністерством юстиції України щодо затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка у вигляді академічної довідки. Наприкінці грудня 2020 року Міністерства освіти і науки України видав наказ про нові форми дипломів, де не міститься інформація про так звані дипломи з відзнакою. Він викликав як схвальний резонанс, так і критичну складову серед

відгуків громадськості [4].

В цілому вищезгадана Концепція окреслює перспективи правничої освіти, тому її слід прийняти з метою впровадження кардинальних змін у підготовці фахівців у сфері юриспруденції і тим самим наблизитись до європейських стандартів. А деякі положення варто ще доопрацювати задля подальших суттєвих змін. Адже необхідні системні зрушення, а не поверховість дій, корпоративність інтересів.

На теперішньому етапі певні положення Концепції знаходяться на шляху імплементації у законодавство. Так, на черзі – потреба єдиного державного кваліфікаційного іспиту, запровадження якісного вступного відбору на магістратуру тільки на базі вже здобутого ступеня бакалавра з права, скасування держзамовлення на заочній формі навчання й на рівнях молодшого бакалаврату та фахового молодшого бакалаврату.

Література

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28 чер. 1996 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Проєкт концепції розвитку юридичної освіти. URL: http://kno.rada.gov.ua/news/main_news/75465.html (дата звернення 26.01.2021).

3. Реформа юридичної освіти тези проєкту. URL: <https://pravo.ua/reforma-juridichnoi-osviti-golovni-tezi-proektu/> (дата звернення 26.01.2021).

4. МОН про скасування «червоних дипломів» – виші можуть видавати додатки з відзнаками. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-mon-chervonyi-dyplom/31052026.html> (дата звернення 26.01.2021).